

پیام‌های تبریک به روسای جمهوری کرواسی و اسلونی

حسن روحانی، رئیس جمهوری در پیامی فرا رسیدن روز ملی جمهوری کرواسی را به خانم کولیندا گرابار کیتاروویچ رئیس جمهوری، دولت و ملت این کشور تبریک گفت. روحانی در این پیام نوشت: «امیدوارم با عنایت به سفر اخیر سر کار عالی به تهران و توافقات صورت گرفته، شاهد توسعه روزافزون مناسبات و همکاری‌ها میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کرواسی در همه حوزه‌های مورد علاقه و در راستای منافع دو ملت باشیم.» رئیس جمهوری همچنین در پیامی فرارسیدن روز ملی اسلونی را به بروت باخور، رئیس جمهوری، دولت و ملت این کشور تبریک گفت و ابراز امیدواری کرد مناسبات دو جانبه و بین‌المللی میان تهران - لیوبلیانا در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بیش از پیش گسترش یابد.

عبدالرحمن خاوری راد استاد دانشگاه

رقابت ژئوپلیتیکی و خروج بریتانیا از اتحادیه

بالاخره پس از هفته‌های بحث و گفت‌وگو در داخل بریتانیا، در روز پنجشنبه گذشته مردم این کشور به خروج از اتحادیه اروپایی رای دادند. نتیجه این رفراندوم علاوه بر اینکه

شدیدا اروپاییان را نگران کرد بر بازارهای جهانی نیز اثر قابل توجهی گذاشت. هر چند بریتانیا اولین کشوری بود که به خروج از اتحادیه رای داد، قطعاً آخرین کشور هم نخواهد بود که به چنین رای گیری روی می آورد. زمینه‌های چنین رای گیری‌هایی در بعضی از کشورهای دیگر اتحادیه وجود دارد، زیرا مردم این کشورها همچون انگلستان از ضعف اقتصادی، بحران مهاجرت، تروریسم و افزایش احساسات ناسیونالیستی نگرانند.

از طرفی این رفراندوم را می‌توان در راستای منافع استراتژیک بریتانیا جهت حفظ موقعیت خود میان اروپا و آمریکا ارزیابی کرد، زیرا تداوم قدرتمند حضور بریتانیا در اتحادیه با توجه به تواناثر شدن اقتصادهای پر قدرت همچون اقتصاد آلمان و قرار گرفتن بریتانیا در سایه چنین کشورهایی غیرقابل تحمل بود و حتی با گذشت زمان نیز این ضعف خود را بیشتر نمایان می‌ساخت. بنابراین بریتانیا استراتژی خود را از حفظ تعادل قدرت در قاره اروپا، به حفظ تعادل بین ایالات متحده آمریکا و اتحادیه اروپایی تعریف کرد. در سال ۱۹۷۳ میلادی، بریتانیا با افزایش کارکرد اتحادیه اروپایی تصمیم گرفت به عضویت این اتحادیه در آید، زیرا در اوایل دهه ۷۰ این کشور قدرت امپراتوری خود را از دست داده بود و نیاز داشت ترجیحات بین‌المللی و روابط تجاری خود را مورد ارزیابی قرار دهد. بنابراین این کشور عضویت در جامعه اروپا را به عنوان یک فرصت برای حضور در یک همگرایی تلقی کرد، در حالی که یک نوع خودمختاری از این جامعه و اتحادیه را با عدم پذیرش عضویت در حوزه یورو و برای خود حفظ کرد. همین عدم پذیرش یورو نشان از این دارد که عضویت بریتانیا را نمی‌توان به عنوان عضوی همیشگی تلقی کرد.

سه سال پیش وقتی دیوید کامرون مساله رفراندوم را طرح کرد، روسای کشورهای فرانسه و آلمان مخالفت خود را اعلام کردند، ولی نخست‌وزیر بریتانیا اعلام کرد هدف وی از اعلام طرح رفراندوم این نیست که کاملاً از اتحادیه جدا شود بلکه می‌خواهد وابستگی کشورش را به بروکسل کاهش دهد.نخست‌وزیر معتقد است که بریتانیا هنوز به دست‌رسی مستقیم به بازار مشترک اروپا نیازمند است، اما باید قدرت خود را بدون قید و بندهای قوانین اتحادیه در ارتباط با اشتغال، مهاجرت و امور قضایی و اجتماعی دوباره احیا کند.در واقع دولت در بریتانیافکر می‌کند که حاکمیت ملی بریتانیا بیش از اندازه به نهادهای فرامرزی اتحادیه اروپایی وابسته شده‌است؛ به طوری که هزینه عضویت به

منافع آن برای بریتانیا می‌چربد. به‌طور مثال سیاست کشاورزی مشترک که به بخش‌های کشاورزی در قاره اروپا سوبسیت می‌دهد، در راستای منافع انگلستان نیست. همچنین سیاست مشترک ماهیگیری، بریتانیا را مجبور کرده که آب‌های مربوط به صید ماهی را با دیگر اعضای اتحادیه اروپایی تقسیم کند. به علاوه بعضی از نهادهای سیاسی داخلی از اینکه بریتانیا بیش از دیگر اعضای اتحادیه، مهاجرین داخل اتحادیه را می‌پذیرفت، نگران بودند.

بریتانیاهنوز از مدافعان معامله در بازارهای مستقیم است. نیمی از صادرات آن کشور به کشورهای اتحادیه و نیمی از وارداتش از این کشورهاست. در حالی که ایالات متحده آمریکا بزرگ‌ترین و مهم‌ترین مقصد صادراتی این کشور به حساب می‌آید دو مقصد از پنج مقصد سهم صادراتی آن در حوزه کشورهای یورو، آلمان و فرانسه هستند. بعضی از حامیان داخلی خروج بریتانیا از اتحادیه مطرح می‌کنند که با خروج از اتحادیه انفصال از منطقه اقتصادی اروپا رخ نخواهد داد. در واقع قراردادهای تجاری که با بعضی از کشورهای اروپایی همچون نروژ و ایسلند منعقد شده‌است می‌تواند با بریتانیا نیز بسته شود.علی‌رغم تمام منافع و مضراتی که به علت جدایی بریتانیا از اتحادیه مطرح می‌شود و بحث آن تا مدت‌ها در داخل بریتانیا ادامه خواهد داشت، در طرف مقابل یعنی کشورهای عضو اتحادیه نیز نگرانی‌های جدی ایجاد کرده‌اند، زیرا این بهانه‌ای شده برای ملی‌گرایان دیگر کشورها از جمله فرانسه، ایتالیا، هلند، آلمان و یونان که با فشارهای سیاسی خود مساله رفراندوم را در کشورهایشان مطرح و پیگیری کنند.

بدعت و تداوم این حرکت می‌تواند به تدریج پایه‌های اتحادیه را متزلزل کند و باعث شود تعدادی دیگری از کشورهای عضو راه بریتانیا را دنبال کنند. هر چند خود بریتانیا با عدم رضایت مناطقی از کشور همچون ایرلند شمالی و اسکاتلند مواجه شده‌است. شاید بتوان گفت تا حدودی سیاستمداران و قانونگذاران اتحادیه در این جدایی مقصر به شمار می‌روند. تعجیل در پذیرش کشورها به ویژه کشورهایی که از یوغ بلوک شرق سابق و پس از فروپاشی اتحادیه جماهیر شوروی خارج شدند خود عاملی شد که اعضای قدیمی تر اتحادیه احساس خطر کنند و احساسات ناسیونالیستی آنها برانگیخته شود. درست است که هر کشور خواهان عضویت باید استانداردهای فصول مربوطه را برای عضویت تأمین کند، ولی این واقعیت را هم باید در نظر گرفت که از لحاظ ساختاری و استاندارد زندگی فاصله کشورهای پادرفته‌شده ابتدایی و انتهای بسیار است. به همین جهت با رساندن تعداد اعضا به ۲۸ عضو، سیل مهاجران از کشورهای فقیرتر اتحادیه به سوی کشورهای قدیمی‌تر سرازیر شد و چشم‌انداز اقتصادی و اجتماعی نامناسبی را برای شهروندان کشورهای مهاجرپذیر ترسیم کرد. به همین جهت در رفراندوم خروج از اتحادیه در بریتانیا بیشترین رای متعلق به کارگر دانی بوده که از حضور کارگردان غیربومی و مهاجر اروپای شرقی که با قیمت‌های پایین‌تری به کار اشتغال داشته‌اند نگران بوده‌اند. سیاستگذاران اتحادیه برای عضویت کامل باید علاوه بر تأمین فصول عضویت، مدت زمان بیشتری را برای عضویت در نظر می‌گرفت که علاوه بر تأمین زیرساخت‌ها از نظر استانداردهای زنده نیز کشورهای متقاضی عضویت کامل، هم سطح کشورهای اولیه قرار گیرند. با تجربه جدید به دست آمده از خروج بریتانیا، این امکان وجود دارد که سیاستگذاران اتحادیه اروپایی با وضع قوانین جدید و برای جلوگیری از خروج بیشتر کشورها قوانینی وضع کنند که این گونه مهاجرت‌ها تا حدودی کنترل شود تا بتوانند احساسات ناسیونالیستی شهروندان هر کشور عضو را کنترل کنند. هر چند این گونه مهاجرت‌ها از اعضای جدیدتر برای بعضی از کشورهای اتحادیه همچون آلمان می‌تواند منافع قابل توجهی داشته باشد، زیرا چرخ اقتصادی و تولیدی این گونه کشورها با ورود متخصصان ماهر و نیمه‌ماهر با سرعت بیشتری به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

در پایان این نکته نیز قابل ذکر است که بریتانیایی که با خروج خود باعث تزلزل در ساختار اتحادیه اروپایی شده‌علی‌رغم اتحادش با ایالات متحده آمریکا اساساً یک قدرت اروپایی است و توانایی این را نخواهد داشت که خود را از مسائل مربوط به این قاره کناره بکشد. در طول تاریخ، مهم‌ترین مساله انگلستان این بوده که قدرتی واحد در اروپا شکل نگیرد که از نقطه نظر سیاسی، اقتصادی و نظامی، جزیره بریتانیا را مورد تهدید قرار دهد. حفظ تعادل قدرت در قاره اروپا، به ویژه قدرتی که تا حدی قابل قبول بریتانیا بوده و در آن صاحب نفوذ باشد یک مساله استراتژیک برای این کشور به حساب می‌آید. حتی اگر بریتانیا راه جدایی از اتحادیه را در پیش گیرد، نفوذ سیاسی و اقتصادی‌اش در این قاره حس خواهد شد. منافع این قدرت اروپایی با توجه به موقعیت جغرافیایی و سابقه تاریخی‌اش در این است که یک روز به عضویت اتحادیه در آید و روز دیگر از آن جدا شود و از آنجا که به برتری قدرت خود در اتحادیه اطمینان ندارد، حاضر نیست همچون آلمان هزینه‌های مربوطه را نیز پرداخت کند.

فرصت یا تهدید

تاثیرات همه‌پرسی بریتانیا بر روابط ایران و انگلیس

فرصت یا تهدید

✎ آتکلا مرکل در کنار دیوید کامرون

بریتانیایی‌ها در رفراندومی نزدیک و با آرایی که سایه به سایه هم حرکت می‌کردند رای به خروج از اتحادیه‌ای دادند که ۴۲ سال پیش به آن پیوسته بودند و از اعضای اصلی آن به شمار می‌رفتند. آنقدر که بسیاری خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا را آغاز افول این اتحادیه در نظر می‌گیرند. با اینکه آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان که از این تصمیم خشمگین بود در اظهارنظر عمومی اسلام کرد که ۲۷ عضو باقیمانده می‌توانند بدون هیچ مشکلی به تداوم این اتحادیه کمک کنند، لحن مرکل در آن سخنرانی هم نشان می‌داد که خیلی خوب در جریان است که عواقب خروج بریتانیا از اتحادیه، بیش از آن است که یک عضو عادی جمع کشورهای اروپایی را ترک کند. سوالی که در خاورمیانه و ایران مطرح می‌شود تاثیرات احتمالی تصمیم مردم بریتانیا بر سیاست‌های این کشور در روابط دو جانبه با ایران و از سوی دیگر سیاست‌های انگلیس در خاورمیانه است.

واکنش رسمی ایران

در پی برگزاری رفراندوم ماندن یا رفتن بریتانیا در اتحادیه اروپا و ساعاتی بعد از مشخص شدن نتایج، وزارت امور خارجه ایران در بیانیه‌ای نسبت به این تصمیم واکنش نشان داد. در این بیانیه آمده است: «جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یک نظام مردم‌سالار به رای مردم بریتانیا در زمینه خروج از اتحادیه اروپایی احترام گذاشته و آن را در مسیر خواست اکثریت مردم آن کشور در تنظیم روابط خارجی خود قلمداد می‌کند.»

همچنین در ادامه این بیانیه آمده است: «جمهوری اسلامی ایران همواره خواهان گسترش روابط با کشورهای اروپایی بر مبنای احترام متقابل و عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر بوده و خروج بریتانیا از اتحادیه اروپایی تغییری در رویکرد جمهوری اسلامی ایران نسبت به آن کشور ایجاد نخواهد کرد.»

تفسیرهای مختلف از اتفاقی مشابه

با وجود اینکه چند روز از برگزاری رفراندوم گذشته است، هنوز بریتانیا تحت تاثیر شوک پیش آمده قرار دارد. از این رو بسیاری از کارشناسان بر این باورند که اظهارنظر درباره تاثیر این جدایی بسیار زود است و هنوز نمی‌توان به درستی درباره این اثرات صحبت کرد. با وجود

این مساله کارشناسان به دو دسته تقسیم شده‌اند؛ برخی معتقدند جدایی بریتانیا از اتحادیه اروپا هیچ تاثیر مستقیمی بر روابط ایران با این کشور ندارد؛ اما حمید ابوطالبی، معاون سیاسی دفتر رئیس‌جمهوری، در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی توئیتر نوشت: «خروج انگلیس از اتحادیه اروپا یک اتفاق تاریخی است و باید از این فرصت تازه نهایت بهره را برد.» ابوطالبی در مطالب خود نوشت که اتحادیه مدت‌هاست اعتماد مردم را از دست داده و دیگر نمی‌تواند نیازهای کشورهای مختلف را تأمین کند. علیرضا داوری، کارشناس مسائل اروپا و بین‌الملل در گفت‌وگو با «فرهیختگان» به بررسی تاثیرات احتمالی تصمیم مردم این کشور در مورد خروج از اتحادیه اروپا پرداخت. داوری گفت: «معتقدم به هرحال خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا در وهله اول بازارهای مالی دنیا را دچار چالش خواهد کرد، یعنی ارزش پوند انگلیس را در برابر دلار آمریکا ۱۰ درصد کاهش داده، نفت سقوط می‌کند و قیمت طلا افزایش می‌یابد. احساس من این است که با این اتفاق بریتانیا مسیر مهمی را آغاز کرده است و بازارها نگران هستند که سقوط ارزش پوند و قیمت نفت و بالا رفتن طلا در آتیه باعث شود که آسیب‌های جدی به پنجمین اقتصادی بزرگ دنیا وارد شود.»

کاهش قیمت نفت نیز موضوع مهم دیگری است و همینطور این مساله که انگلستان کشوری است که ۲۸ کالا را بدون تعرفه به اتحادیه اروپا صادر می‌کند. داوری در این مورد نیز معتقد است: «خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا شاید دو یا سه سال طول بکشد و بعد از آن اما تعرفه‌ای که به این کالاها تعلق می‌گیرد، باعث می‌شود کالا گران‌تر شود و بازار کمتری پیدا کند.»

داوری در زمینه تاثیرات احتمالی خروج بریتانیا بر روابط این کشور با ایران نیز گفت: «خیلی از دوستان اعتقاد دارند که در این خروج بریتانیا می‌تواند قدرت چانه‌زنی ما را بالا ببرد یا بحث محور شرق را تقویت کند؛ اما به نظر من قضاوت کردن در این خصوص فعلاً کمی سخت است و نمی‌توان به‌جد درخصوص آن صحبت کرد. باور من این است که در کوتاه‌مدت چنین مسائلی مطرح نمی‌شود. شاید در درازمدت خروج بریتانیا از عرصه اقتصادی در روابط تجاری و بحث درآمدی دولت ایران تاثیر بگذارد. از نگاه سیاسی، دولت بریتانیا در دوران تحریم‌ها به‌شدت مقابل ایران قرار گرفت و برخی

بر این باورند که خروج این کشور از اتحادیه اروپا برای ایران دوره‌ای طلایی محسوب می‌شود و باید بتواند از این فرصت حداکثر استفاده را داشته باشد.» داوری در این زمینه چنین اعتقادی ندارد. او به «فرهیختگان» گفت که اگر تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران به‌طور کامل برداشته شود، انگلیس تنها شریک تجاری ایران نیست و ما با آلمان و فرانسه نیز روبه‌رو هستیم. قراردادهای ما با فرانسه و آلمان را چارچوب اتحادیه اروپا نبوده و تکنگرسی به روابط دو جانبه بوده است.

دیاکو حسینی، کارشناس مسائل بین‌الملل نیز که با «ایرنا» گفت‌وگو

یکشنبه ۶ تیر ۱۳۹۵ • ۲۰ رمضان ۱۴۳۷ • ۲۶ ذی‌حجه ۱۴۰۱ • شماره ۱۹۷۸

خبر

افزایش احتمال عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای

در گزارشی که دیروز از نشست اخیر سازمان همکاری شانگهای نوشتیم، به این مساله اشاره شد که بنا بود در نشست تاشکند عضویت کامل ایران در این سازمان پس از هفت سال مورد بررسی قرار گیرد؛ ایرانی‌که از سال ۲۰۰۵ تاکنون تنها به‌عنوان عضوی ناظر در کنفرانس‌های این سازمان حضور داشته‌است، اما براساس آنچه که سران همین سازمان مانند ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه عنوان می‌کنند ایران از مدت‌ها پیش و فعالانه در تحقق اهداف سازمان همکاری شانگهای به‌عنوان عضو ناظر حضور داشته‌است و هیچ مانعی برای عضویت رسمی این کشور وجود ندارد. اگرچه در این نشست تصمیمی قطعی برای حضور دائم ایران در سازمان همکاری شانگهای گرفته نشده و برخی اعضا از جمله کشورهای ازبکستان و تاجیکستان و دبیر اجلاس که تاجیک است با این امر مخالفت کردند، اما درنهایت قرار شد تا طرح پیوستن دائم ایران به این سازمان هرچه سریع‌تر پیگیری و اجرایی شود. پیش از این عضویت دائم ایران دراین سازمان تا حدود زیادی غیرممکن به نظر می‌آمد، اما توافق هسته‌ای میان ایران و گروه ۵+۱ و تلاش‌های تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای و تغییرات در سیاست‌های خارجه ایران با سرکار آمدن محمدجواد ظریف به‌عنوان وزیر امور خارجه ورق را برگرداند و روسیه‌ای که خود روزگاری از مخالفان عضویت کامل ایران بود تنها از این امر استقبال و حمایت کرد، بلکه خود نیز مطرح کردن آن در نشست تاشکند را برعهده گرفت. محمدجواد ظریف، رئیس دستگاه دیپلماسی ایران در حاشیه نشست سازمان همکاری شانگهای و با وجود نارضایتی از شیوه برگزاری آن، با سرگنی لاروف همتای روس خود و محمد اشرف غنی رئیس‌جمهوری افغانستان دیدار و مذاکره کرد؛ موضوع‌های مورد مذاکره روابط دو جانبه، منطقه‌ای و همچنین برنامه توسعه سازمان همکاری شانگهای و عضویت رسمی ایران بود.

ابراهیم رحیم‌پور، معاون آسیا و اقیانوسیه وزارت امور خارجه نیز درباره محورهای دیدار ظریف و لاروف در تاشکند گفت: «وضع سوریه نیز در دستور کار مذاکرات وزیران خارجه ایران و روسیه قرار داشت.» با وجود حضور یک روزه ایران در تاشکند، نشست سران سازمان همکاری شانگهای، فرصتی برای پیشبرد دیپلماسی ایران شد تا باز هم بر لزوم عضویت تهران و سرعت‌بخشی در اجرای آن تاکید کنند و همچنین رابزنی‌های دوجانبه‌ای انجام گیرد.

منطقه

بودجه حزب‌الله

از ایران می‌رسد

بخشی از سخنرانی دبیرکل حزب‌الله به مناسبت چهلمین روز شهادت مصطفی‌ی بدرالدین، در مورد ایران بود که انعکاس جهانی فراوانی را در پی داشت. سیدحسن نصرالله که در جمع حامیان و هواداران خود در بیروت پایتخت لبنان سخنرانی می‌کرد، به نقش جنبش مقاومت حزب‌الله در جبهه‌های عراق و سوریه اشاره کرد و با اشاره به تاثیر شهید بدرالدین گفت: «عراقی‌ها از ما خواستند در برابر داحش به آنان کمک کنیم؛ شهید بدرالدین هم این درخواست را در چند ساعت پذیرفت.» نصرالله در این سخنرانی به تحریم‌های مالی آمریکا اشاره کرد و افزود: «بودجه حزب‌الله از ایران می‌رسد و هیچ طرفی ارتباطی با این موضوع ندارد. پول از ایران می‌رسد، مانند موشک‌هایی که با آن اسرائیل را تهدید می‌کنیم.»

محمد شریعتمداری

در فیشهای مختلف تحت عناوین مختلف با فیش و بی‌فیش به حساب های همه‌شان وجوه کلان واریز می‌شود لذا اگر مساله با فیش حقوقی بازنشتگی من حل می‌شد که غمی نبود.» تاکنون بسیاری از چهره‌های حامی دولت با انتشارفیش حقوقی خود تلاش کرده‌اند تا فضا را برای شفاف سازی پرداخت‌ها به مسئولان مهیا سازند.